BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws- Blad.

Dingsdag 15 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De belgische vertegenwoordigers hebben in hunne zitting van gisteren het voorstel van den heer *Dumortier* gediscussieerd, de vraag behelsende, of de leden, tevens burgemeester zijnde, aan geene herkiezing behoorden onderworpen te worden. Door de kamer werd met eene overgroote meerderheid verklaard, dat zij die onlangs als burgemeester in deze hunne betrekking zijn bevestigd geworden, niet behoefden te worden herkozen. eene tweede vraag, of een lid der kamer, die bij de jongst eo nisatie eerst tot burgemeester was benoemd, niet herkozen moest worden, alleen op den heer *Duvivier* toepasselijk zijnde, werd op voorstel der ministers eenvoudig in omvraag gebragt, of dit lid aan de herkeus al of niet onderworpen moest worden geacht; ook deze vrage werd met 54 tegen 12 stemmen ontkennend beantwoord, eenige leden onthielden zich; omdat zij niet tegen den heer *Duvivier* wilden stemmen en aan den anderen kant geen gevaarlijk voorbeeld geven. De kamer ging vervolgens over tot de discussie van het adres van antwoord, waarvan de zinsneden op den buitenlandschen toestand des lands betrekkelijk, aldus luiden:

» Onze regtvaardige zaak en de belangstelling der andere natiën gaven ons de verzekering, dat onze staatkundige betrekkingen meer bevestigd moesten worden; wij zien met genoegen dat deze verzekering ons niet gefaald heeft.

» De natie, geruggesteund door dezelfs regten, die naar wij ons verzekerd achten, meer en meer begrepen en geëerbiedigd zullen worden, naar mate de noodlottige omstandigheden waaronder wij verkeerden zich zullen verwijderen; de natie, sire, zal met bedaardheid het einde onzer staatkundige geschillen afwachten op het standpunt waarop de traktaten haar hebben geplaatst, een standpunt 't welk uw gouvernement, door 's lands gemagtigden ondersteund, met standvastigheid zal weten te verdedigen."

Door den heer *Dumortier* werd zijne motie van de vorige zitting herhaald, om namelijk toelichtingen betrekkelijk de woorden door vorst *Leopold* gebezigd, of wel staatkundige mededeelingen te ontvangen; door den minister werd de vraag ook weder in gelijker voege beantwoord, en had het voorstel geen verder gevolg.

— Ter Antwerpsche beurs van heden (12 November) waren de fondsen genoteerd: Belg. 100¼; O. Metall. 102⅝; Sp. Ardoin 19½, ¼; Differed 6⅝; Nap. renten 91¼; B. Pavoliere 56; Sicil. 91; Rom. L. 99¾; Id. te Antw. 95¾; Braz. 82½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ¼ pCt. verlies k. z.

In de parijsche dagbladen van den 10den, ons heden avond langs den gewonen weg geworden, vinden wij niets anders bijzonders, dan eene verklaring van het ministerieel Avondblad *la Charte*, dat ten eenemale onwaar en verzonnen is, al hetgeen onlangs door sommige duitsche en vervolgens door fransche bladen werd vermeld, wegens eene gelukwensching van het bestuur der republiek San Marino aan *Lodewijk Philips* over het behoud zijner levensdagen, gevolgd van eene uitnoodiging dezertijds om sommige vreemde vlugtelingen uit gezegde republiek te verdrijven.

— De dagbladen van Lyon en Bourg maken van buitengewone overstroomingen der rivieren de Rhone en l'Aix gewag. De geheele vlakte van Brotteaux was in een meer herschapen. De Rhone had sedert 1812 nog zulk eene hoogte niet bereikt.

De fransche en belgische bladen bij ons heden ontvangen, houden nog niets aangaande eene behouden aankomst op de kust van Boulogne of van Vlaanderen, of zelfs van het wedervaren van den stouten engelschen luchtreiziger *Green* en diens gezelschap.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den November.

Naar men verneemt, heeft ll. Donderdag avond te 's Gravenhage eene algemeene vergadering der leden van de maatschappij: *tot bevordering der Toonkunst* plaats gehad. Daarin werden onderscheidene voorstellen gedaan, als, onder anderen, om, aangezien de moeijelijkheden, welke er kunnen ontstaan, met jaarlijks het groote ⅓ van het bestuur te doen aftreden, in het vervolg, die aftreding, in plaats van 2 leden, op 1 lid te bepalen. Dit voorstel werd goedgekeurd. Zulks echter geene teruggwerkende kracht hebbende, ging men alstoen tot de gewone verkiezing van twee leden voor het nieuwe bestuur over, moetende dit jaar aftreden de heeren Mr. *E. G. Lagemans* en Mr. *H. L. Maarschalk*. De laatste dezer beide heeren werd wederom ingekozen; terwijl, in plaats van den heer *Lagemans*, werd benoemd de heer *C. P. Tuckermann*.

— Uit Utrecht schrijft men van den 11den dezer:

» Gisteren heeft door onzen kundigen oogarts, den heer Chir. & Med. Doctor *van Onsenoort*, eene belangrijke operatie plaats gehad, namelijk, het ligten van de catharact der beide oogen van de huisvrouw van *Beert Kast*, daglooner, wonende te Appel, bij Nijkerk, op de Veluwe. Deze vrouw, oud 48 jaren, was sedert 6 jaren geheel blind, bevond zich thans alhier, en het toeval bragt haar onder de behandeling van gemelden geneesheer, die deze operatie aan haar geheel kosteloos heeft verrigt, welke operatie zoo volkomen is gelukt, dat de vrouw dadelijk de uren van een horologie konde onderscheiden, hetwelk haar werd voorgehouden."

— De Engelsche luchtreiziger *Green*, die met nog twee togtgenooten den 7den November des namiddags, ruim een ure, uit de Vauxhal-gardens te Londen was opgestegen, ten einde eenen togt naar het vaste land te doen, is — na in den avond van dien dag omstreeks 6 ure, door het schitteren der lantarens, nabij Calais ontwaard en door eenige jonge lieden, die dachten dat de ballon niet ver van St. Omer zoude nederkomen, een eind wegs te paard gevolgd te zijn — in den ochtend van 8 November niet ver van Koblentz nedergekomen. Aan het postkantoor aldaar hebben de reizigers oogenblikkelijk brieven voor 's Gravenhage en Londen afgegeven, om hunne vrienden van den gelukkigen uitslag van hunnen togt berigt te doen. De ballon was in den vroegen morgen door een aantal personen in den omtrek van Koblentz, die zich op de jagt bevonden, gezien geworden, en volgens een berigt van Westerburg had het kolossaal gevaarte aldaar slechts omtrent twee torenlengte hoogte boven de stad gezweefd en al de ingezetenen in ontsteltenis gebragt.

In de berigten uit Parijs van zaturdag, wordt ook gemeld dat de luchtreiziger *Green* met zijn ballon, den 7den, ten 5 ure des namiddags over Douvres was gekomen; ten kwartier over zes uren was men ter hoogte van Calais. Te Parijs meende men, ten onregte, dat de ballon ten half acht, op een uur afstands van St. Omer was neergekomen.

— Uit New-York wordt het volgende ongeluk gemeld. Bij het opstijgen van eenen luchtbol hadden vele nieuwsgierigen zich, onder anderen, geplaatst op het dak van het werkhuis te Rochester, toen eensklaps het dak met groot geraas instortte en ruim honderd personen door elkander naar beneden vielen, waardoor, gelijk te denken is, eenige het leven verloren en een veel grooter getal op onderscheiden wijzen gekwetst geraakten.

— De plantentuin te Parijs is gedurende de laatste 40 jaren aanhoudend vergroot, zoodat dezelve thans eene uitgestrektheid heeft van 84 morgen gronds. Op 1 Januarij dezes jaars bevatte dezelve ongeveer 526 000 voorwerpen uit het dieren-, planten- en delfstoffelijk rijk. In de tuinen, stookkassen en broeibakken telt men meer dan 10,000 verschillende soorten van boomen en planten.

De door den Koning van Zweden afgekondigde wet van 14 Mei 1835 § 17, aangaande de in dit rijk reizende kooplieden, ook zelfs na de jongst daarin gebragte wijziging, ten gevolge der reclames der onderscheidene legatiën der Europesche mogendheden, kan voor den handel in het algemeen niet dan hoogst belemmerend en misschien wel nadeelig wezen. Als men de voor zijnen handel reizende koopman, tot welk geloof hij dan ook mag behooren, in de noodzakelijkheid brengt, om onder schatting gesteld te worden, en aan de kwellingen van gewoonlijk subalterne ambtenaren blootgeeft, dan bevoordeelt men daarmede den algemeenen handel geenszins. Het doel van den maatregel werkt tweeledig, deels, om een nauwkeurig toezigt over alle vreemdelingen uit te oefenen, deels om het binnenlandsch vertier van fabrieken en trafieken bevorderlijk te zijn. Zal dat doel met dergelijke verordening wel bereikt worden? De toekomst zal onzes erachtens er het nadeelige van aantoonen. Het sluiten van den toegang van den handel voor vreemdelingen, heeft altijd droevige gevolgen gehad, en ofschoon het de pligt zij van elke regering, om beschermende regten voor inlandsche producten te verleenen of naauw toezigt uit te oefenen op vreemdelingen, die onder gezocht voorwendsel het land komen opzetten, zoo moeten nogtans die verordeningen niet dan na rijp overleg tot stand gebragt worden. Wij betreuren den ongunstigen uitslag der onderscheidene gezantschappen, indachtig als wij zijn, dat in vroegere tijden Zweden minder ongezind was in het aanknoopen van handelsbetrekkingen, en zelfs verscheidene steden van ons Vaderland en later de Vereenigde Nederlanden voorregten van hetzelve hebben weten te bedingen. Maar de tijden zijn ook voor dit land zoo als voor ons veranderd; of evenwel de weg dien Zweden ingeslagen is op den duur het best zal bevallen, durven wij niet te verzekeren. — Verstandiger zou ons de staatkunde van Zweden voorkomen, wanneer het zich bevestigde, dat dit Rijk, ten gevolge van nu gevoerd wordende onderhandelingen, onder bemiddeling van Engeland, zich konde verzekeren van eenige eilanden in de Oostzee, waardoor het in de gelegenheid zoude geraken om deszelfs zeewezen te verbeteren en op grooter schaal te stellen, en van meerder gewigt in het Noorden te worden tot bedwang zoowel van de Engelsche als Russische vlooten. Voor de bestendigheid van

de rust van Europa zoude het misschien zeer wenschelijk zijn, dat Zweden meer invloed erlangde; even als eene naauwere aaneensluiting der nu op zich zelven staande Duitsche staten tegenover de hen omringende grootere staten waarschijnlijk zeer gepast zijn zoude.

De belgische vertegenwoordigers hebben zaturdag ll. de discussien over de afzonderlijke deelen van het adres van antwoord voortgezet, en een aantal artikelen waarvan sommige met eenige verandering aangenomen. In de zinsnede onder anderen betreffende het standpunt van Belgie, werden nog de slotwoorden gevoegd, » krachtens de overeenkomst van 21 Mei ?" willende men daarmede eene toespeling maken op het wenschelijke van het bijeenhouden van Limburg en Luxemburg. Door den heer *Gendebien* werden inlichtingen gevraagd omtrent vlaamsche visschers die op de Schelde door hollandsche autoriteiten waren aangehouden. De minister zeide daarvan geen kennis te dragen. Het laatstgenoemd lid vroeg ook inlichtingen naar den stand der betrekkingen met de Vereenigde Staten, waar de belgische vlag niet als die eener bevriende mogendheid wordt erkend. Men antwoordde hem dat de president der Vereenigde Staten deswege juist een voorstel aan het congres wilde doen, toen dit zijne zittingen sloot; de zaak was daardoor hangende gebleven.

De burgemeester van Brussel, *Rouppe*, heeft uit hoofde zijner drukte als hoofd van het plaatselijk bestuur zijne demissie als lid der kamer gegeven.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den November.

Men meent thans met zekerheid te weten dat de leden des bestuurs, sedert lang afgezien hebbende van eene ontbinding der kamer, de zitting op den gewonen tijd zullen bijeenroepen. Men had het beter gedacht in den tusschentijd nog eenige leden te winnen, dan zich aan de kansen eener nieuwe verkiezing en aan den nadeeligen indruk eener ontbinding bloot te stellen. Het bestuur zou evenwel niet geheel gerust zijn omtrent de stemming der kamer; immers, zoo eene opgave welke men hier geeft geloof verdient, zou slechts een vierde der leden geheel aan het ministerie verknocht zijn; kon men voorts rekenen op een vijftigtal leden die nu voor het ministerie, dan met de oppositie stemden; terwijl de leden tot de onderscheidene deelen der tiers-partij behoorende wel een 200tal uitmaakten. De ministers gevoelende dat alzoo de meerderheid dikwijls van de stemming dezer laatsten zou afhangen, hadden diensvolgens, gelijk zulks alreeds eenmaal gezegd is, gezocht eene toenadering te bewerken en wel onderhandelingen aan te knoopen met den heer *Thiers*. Heden ondertusschen verzekert men, dat de deswege gedane openingen de gewenschte vruchten niet gedragen hebben, en de heer *Thiers* althans vooreerst niet weder in het ministerie zal treden. Welke zijne houding in de kamer wezen zal, zal nog te bezien staan. De ministers van hun kant zegt men zullen, ten aanzien hunner houding tegenover de kamer, zich onzijdig houden in de keuze van den president, die hoogstvermoedelijk wel wederom de heer *Dupin* wezen zal; zij zouden voorts ook van elke bijzondere kwestie die in de kamer mogt rijzen geen kabinets-zaak maken; indien bijv. het adres van antwoord op de troonrede vijandig gesteld mogt zijn tegen het ministerie, zal men daarom niet aftreden, maar veeleer dan tot de ontbinding overgaan. Door zulk eene houding wil men de hoop wegnemen, die de tegenstanders van het ministerie mogten koesteren om hetzelve omver te werpen.

— Het gerucht gisteren door de bladen vermeld van de komst der hertogen van St. Leu is in zoover met de waarheid overeenkomstig, dat deze Prinses onverwacht te Virij op het landgoed der hertogin van Ragusa is gearriveerd en van daar den heer *Molé* geschreven heeft om eene audientie van hem te verzoeken. De laatstgemelde moet door tusschenkomst van derden de hertogin hebben doen weten, dat haar zoons leven in geen gevaar verkeerde en men hem verschoonen zou. Daaromtrent gerustgesteld, was bij de hertogin echter eene nieuwe zwarigheid zijn gerezen; zij was namelijk in allerijl naar Parijs gesneld, zonder dat men haar ergens bemoeijelijkt had, maar voor den terugkeer achtte zij het noodig van een' pas te zijn voorzien, en de heer *Molé* van zijn' kant had niet op zich durven nemen er haar eene te bezorgen. De zaak was op dit punt hangende gebleven.

Te Straatsburg is voor eenige dagen gearresteerd zekere hoofdofficier, *Brua* geheeten, op het oogenblik dat hij de grenzen wilde passeren. Hier heeft men in verzekerde bewaring genomen eene gravin van dien naam. Een en ander zou in verband staan tot de zaak van Straatsburg.

— De hertog *van Orleans* zal zegt men zich voor eenige dagen naar Brussel begeven.

— Alhier is uit Lissabon aangekomen onze gezant in Portugal *de St. Priest*; men wil dat hij den heer *Bois le Comte* te Madrid zal vervangen.

— Gisteren is na een gehouden kabinetsraad een courrier met depeches voor den heer *de Montebello* naar Zwitserland vertrokken; dezelve zoude de gezindheid van het bestuur uitdrukken om de betrekkingen met Zwitserland, na de thans genomen besluiten door den landdag, weder op den ouden voet te herstellen.

— De berigten uit Madrid behelzen het verslag der zitting van de cortes op den 3den dezer. In dezelve werd gehandeld over een voorstel door den heer *Salero* gedaan, om van de tegenwoordige ligting van 50,000 man de nationale garden vrij te stellen, die zich vroeger vrijwillig voor de dienst hebben aangeboden, de discussie over deze zaak was vrij levendig, doch de uitslag bij het vertrek van den courrier nog niet bekend. In dezelfde zitting werd het van gouvernementswege gedaan voorstel voor de mobilisatie der nationale garde, des noods ook buiten derzelver gewest, goedgekeurd. Men hoopt daardoor meer eenheid en kracht in de bewegingen te zullen verkrijgen.

— De dagbladen van Madrid houden het volgend rapport van een der chefs te Almaden, zich noemende *D. M. de Alano*, den 25sten ll. gerigt aan den oorlogs-kommissaris van het hoofdkwartier van *Rodil*:

» Ik heb de eer u te verwittigen dat het mij onmogelijk is om de 10,000 rations brood, wijn en vleesch bij uw' brief van heden gevraagd, ter uwer beschikking te stellen, want *Gomez* heeft zich meester gemaakt van de stad, in weerwil van den dapperen tegenstand der miliciens en der troepen van den brigadier *Flinter*. De stad is door de opstandelingen uitgeplunderd: verscheidene huizen zijn in brand gestoken. *Gomez* is dezen morgen naar de stad Chillon getrokken, van waar hij zich naar Siruela begeven zal; hij voert al het geld uit de openbare kassen, het gezegeld papier, paarden, ossen, wapenen en 800 gevangenen, waaronder de directeur der mijnen en den brigadier *Flinter* met zich mede; de ingezetenen zijn bedorven; de opstandelingen hebben hun zelfs de kleederen niet gelaten; het geleden verlies is onberekenbaar. Ik kan u te minder de verlangde rations leveren, dewijl wij heden zelve geen middagmaal hebben kunnen gebruiken; garst en koorn zijn wel voorhanden, maar er bestaat geen middel om het te malen, dewijl de opstandelingen de paarden en muilezels der molenaars hebben weggevoerd. — De mijnen zijn onder water gezet."

— De kapitein generaal van *Asturien* heeft ter oorzake van den inval der karlisten, het gewest in staat van beleg verklaard; dientengevolge is ook de nationale militie aldaar gemobiliseerd.

— In brieven van de grenzen van den 7den wordt weder gesproken, dat er eene ontmoeting tusschen *Espartero* en *Villareal* zou hebben plaats gehad, waarbij de karlisten geslagen waren en hun bevelhebber *Villareal* was gekwetst geworden en naar Durango vervoerd. De karlistische berigten weerspreken zulks, zeggende dat *Espartero* het hem door *Villareal* aangeboden gevecht niet had durven aannemen en naar Vittoria was afgetrokken. Intusschen is de gemeenschap op de rivier Bilbao en tusschen Bajonne en St. Sebastiaan op den oogenblik weer hersteld.

— Ter beurze van heden (**11 *November***) waren genoteerd: 5 pCt. 105,75; 3 pCt. 78,85; Nap. rente 98; Spanje Ardoin 20½; Passieve 5¼; Rom. L. 99½.

FRANKRIJK.

PARIJS, (ZATURDAG) DEN 12DEN NOVEMBER.

Heden nacht is de Prins *Louis Bonaparte* van twee hoofd-officieren der gendarmerie vergezeld, van Straatsburg naar herwaarts overgebragt en naar de Prefectuur van policie vervoerd. Aldaar voor den prefect, den heer *Delessert*, gebragt, werd terstond de minister van binnenlandsche zaken ontboden en had er voor denzelven een verhoor van den jongen Prins plaats. Na het verhoor werd een collation aan den Prins aangeboden, waaraan de minister en den prefect deelnamen, en vertrok de eerstgemelde ten 5 uren des morgens, op dezelfde wijs in een postkoets, van het hotel der prefectuur. Men denkt dat de Prins *Lodewijk* naar Vary is vervoerd, waar zich thans zijne moeder bevindt, en men hem van daar op eene der havens van de westkust, Havre of Calais, zal rigten, ten einde hij zich daar naar Noord-Amerika zoude inschepen. Zoo het schijnt werd de orde om den Prins naar herwaarts te voeren, door den telegraaf overbragt terstond na de bemoeijingen door de vrienden van de Hertogin van St. Leu, na hare aankomst bij den heer *Molé* gedaan. Het bevel schijnt ook met de grootste geheimhouding te zijn uitgevoerd, daar de bladen uit Straatsburg van den 10den van het vertrek met geen woord gewagen.

Ten gevolge van het gebeurde te Straatsburg zijn ook bevelschriften tot in bewaring neming van eenige personen, zoo militairen als burgelijke, te Nancy zich bevindende, afgezonden.

— Op geloof van een brief uit Londen van den 10den wil men hier verzekeren, dat de koning der Belgen zich binnen kort wederom naar Engeland begeven zal, om te trachten onderhandelingen te voltooijen voor een huwelijk van den oudsten der Coburgsche Prinsen, broeder van Prins *Ferdinand* van Portugal, en de prinses *Victoria*, de erfgename der Britsche kroon.

— Alhier is aangekomen de russische graaf *Romanzoff*. Deze grijsaard (dezelve telt 84 jaren) die sedert *Catharina II* reeds vier regeringen beleefde, bevond zich de laatste maal alhier in 1783, en maakte toen deel van den vertrouwden kring der koningin *Maria Antoinetta*.

— De berigten die hier sedert eenige dagen verspreid werden van eene revolutionnaire beweging in Sardinien, schijnen zich te bevestigen (*Zie ook art. Frankfort hieronder*). Het aantal gearresteerde personen wordt op vijftien begroot; vele der in het plan betrokkenen waren het echter ontkomen. Sedert het gebeurde worden op de fransche reizigers in de Sardinische staten een uiterst streng toezigt gehouden.

— Door buitengewone gelegenheid heeft men de dagbladen en brieven uit de spaansche hoofdstad tot den 5den ontvangen. De zitting der cortes dan dien dag had niets anders belangwekkend opgeleverd, van dat eindelijk eene constituerende commissie was benoemd, die belast wezen zal met de voorstellen voor de herziening der constitutie van 1812. Deze commissie is voorloopig slechts uit vijf leden samengesteld, te weten: de heeren *Arguelles*, gekozen met 111 stemmen; *Ferrer* met 67; *A. Gonzales* met 75; *Olazaga* met 59 en *Pancho* met 65. Al deze leden worden geacht de liberale gevoelens zelfs in eenen ultra zin te zijn toegedaan.

In dezelfde zitting werd een voorstel gedaan van den heer *Palo* om aan degene die tijdens den onafhankelijkheids-oorlog goederen hebben aangekocht en daarvan sedert zijn beroofd geworden, dezelve terug te geven.

Wat omtrent de discussie in de zitting van den 3den over het vaststellen van de ligting van 50,000 man, van de nationale garden die zich als vrijwilligers vroeger hebben aangeboden, besloten is, blijkt niet uit de berigten van heden.

— Onder de bijzondere correspondentien uit Madrid van den 5den merkt men onder anderen deze op:

» Op het oogenblik verneem ik, dat *Gomez* zich den 3den dezer te Caceres (Estramadura) bevond. *Rodil* stond toen te Sariacejo; tien uren van daar; Alaix in de omstreken van Toledo. Gij kunt u verzekerd houden, dat de bekwame manoeuvres van *Gomez* al de plannen van *Rodil* hebben doen mislukken. De jongste togten, die *Gomez* zoozeer tot eer verstrekken, hebben de karlisten te danken aan den chef van hunnen staf, *Lasala* geheeten, een man van groote bekwaamheid en vroeger kapitein van de koninklijke garde. Het gerucht loopt dat *Rodil's* leven gevaar loopt, daar de algemeene denkwijze sterk tegen hem vooringenomen is; zijne afdeeling moet eene bandeloose troep zijn. Daarentegen hebben wij hier de afdeeling van *Narvaez* zien doortrekken die thans tegen *Gomez* gaat ageren. Deze afdeeling stark 5000 man en 150 paarden, zag er zeer fraai uit, zij difileerde voor het balkon der koningin.

» De inname van Cantaviejo, gisteren door eene buitengewone courant aangekondigd en aan de Cortes medegedeeld, heeft de liberalen weder eenigzins opgebeurd. Thans beweren zij ook weder dadelijk, dat *Gomes* geslagen zal worden; men vreest intusschen dat deze chef zich op Sevilie zal werpen.

» Het door de blades vermeld berigt dat *Carasco* tot intendant van Havanna benoemd is, is onwaarachtig. »

In een anderen bijzonderen brief uit Madrid, insgelijks van den 5den worden eenige bijzonderheden over de inname van Cantaviejo medegedeeld. De karlisten, ten getale van 500, hadden weinig wederstand geboden; 200 hunner waren er krijgsgevangen gemaakt, de anderen hadden zich in het nabij gelegen gebergte geborgen. De generaal *Lopez*, een 40tal officieren en 900 menschen, bij het gevecht van Jadraque in handen der karlisten gevallen, waren verlost geworden. De bemagtiging der stad werd als van veel belang beschouwd, omdat zij het steunpunt was van den opstand in Arragon en Valencia. De tijding, den 4den op de beurs te Madrid en bij de cortes bekend geworden, had dan ook groote vreugde gebaard.

In denzelfden brief wordt ook over het nu opgeheven beleg van Bilbao uitgewijd. De karlisten zouden er omtrent 500 man bij gelaten hebben, waaronder hun chef der artillerie, *Montenegro*; een paar batailions der karlisten, zijnde deserteurs van het vreemd legioen en de Biscaijers hadden met de grootste dapperheid gevochten. Op de nadering van *Espartero* met 12 batailions, waren de karlisten afgetrokken, met achterlating van 2 stukken geschut. Men hield het te Madrid dien ten gevolge voor niet onmogelijk, dat er een algemeen treffen tusschen *Espartero* en *Villereal* was voorgevallen en ook van de grenzen wordt zulks op nieuw bij geruchte verzekerd.

In dezen brief wordt insgelijks gemeld, dat de afdeeling van *Narvaez*, een der beste van het leger geacht, den 4den Madrid weder verlaten heeft, om naar Estremadura te trekken en *Gomez* zoo mogelijk te bereiken.

— Ter beurze van heden (12 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. 105,55; 3 pCt. 78,65; Nap. renten 98,10; Spanje Ardoin 19¾, ⅝, 20, 20¼, 20; Passieve 5⅝, ¾; Differed. 1¼; Rom. L. 99½, ⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 11den November.

In een schrijven uit Berlijn komt het volgende voor:

» Reeds vele plannen zijn er nu dan ontworpen, om de bannelingen in Siberië door eene geregelde levenswijze aan orde en huisselijkheid te gewennen; doch de meeste zijn ondoelmatig bevonden. De gouverneur van Irkutzk, de heer *von Zeddler*, heeft een plan voorgeslagen, hetwelk door den Keizer is goedgekeurd, volgens hetwelk elke landman of kroonboer eene gratificatie zal bekomen, die zijne dochter aan een banneling uithuwelijkt en hem als een lid zijner familie in huis neemt. Dit plan is slechts gedeeltelijk goed, daar het getal der meisjes tot dat der ballingen als 1 tot 100 staat. De russische regering heeft daarom besloten, meer en meer dorpen of kolonien voor de bannelingen aan te leggen. In Sept. 1827 vergunde Z. M., volgens een hem voorgelegd plan, om 5955 ballingen in de provincie Jeniseisk, in 22 nieuw aan te leggen dorpen te koloniseren. Tot dat oogmerk, zijn aan ieder banneling of kolonist 15 dezatinen land afgestaan, en zoodanige schikkingen gemaakt, die het best bevonden zijn. Het bestuur betaalt het hoornvee en de gereedschappen, en laat de kolonisten dezelfde regten als de kroonboeren genieten. Met deze kolonisatie zal het russische bestuur voortgaan.

Van de poolsche grenzen meldt men voorts, dat er in het koningrijk een gerucht liep, waarvan men den oorsprong niet zegt wist, doch volgens welk de keizer van Rusland, ter gelegenheid van zijn aanstaanden naam- en verjaardag, ook eene verzachting in het lot zoude willen brengen van die hooge personnadjen die aan het hoofd van het opstandelingsleger in den jongsten poolschen oorlog stonden of daarbij een voorname rol hebben gespeeld. Een dergelijk gunstbewijs zou voornamelijk ten deel vallen den vorst *Radziwill* en den generaal *Krukowiecki*, die beiden sedert het dempen van den opstand als verbannenen in het binnenste van Rusland leven. Daarentegen zouden alle pogingen ter gunste aangewend bij den keizer voor den prins *Czartorijski* tot heden te vergeefs zijn geweest; deze toch had, ook na den opstand, in het buitenland zich als een hardnekkigen tegenstander van Rusland doen kennen, en zich steeds aan het hoofd van al de poolsche woelgeesten en ontevredenen gesteld.

— Binnen kort wordt een besluit verwacht, volgens hetwelk de tractementen der officieren van het Oostenrijksch leger worden verhoogd. De officiers, onderofficiers en vaandrigs zullen elk 10 fl. per maand meer ontvangen, enz. De officieren zullen na eenen dienstijd van 33 jaren in den adelstand worden verheven. Eindelijk zullen de pensioenen naar den dienstijd geregeld worden.

— Van de italiaansche grenzen wordt bij herhaling gemeld, dat er tegenwoordig door geheel Italie eene gisting heerscht, en het genootschap van het zoogenaamde *jonge Italie* thans weder bijzonder werkzaam schijnt om de gemoederen op te winden en hier of daar eene revolutionnaire omkeering te beproeven. De regeringen, wordt ook weder te gelijk daarbij verzekerd waren op hunne hoede. In Sardinien onder anderen zouden ten gevolge der woelingen vele lieden gearresteerd zijn; men was er eene zamenzwering op het spoor gekomen, tot welke lieden van allerlei klassen der maatschappij behoorden en bij meer dan vijftig personen had men de overtuigende blijken van deelneming bekomen, doch de voornaamste raddraaijers zouden het naar Frankrijk of Zwitserland, of over zee naar Spanje ontvlugt zijn. De zaak had in Sardinien groot opzien gebaard, daar niemand zich schier inbeelden kon, hoe lieden, zonder den openbaren geest en den tegenwoordigen staat van rust in aanmerking te nemen, waanzinnig genoeg konden zijn, in weerwil van zoo menige ervaring, om tegen de bestaande orde van zaken op te staan. — In Italie blijft men voorts zeer ontevreden over het bestuur op Maltha, waar de revolutionnaire aanstokers steeds in veiligheid hunne plannen smeeden.

In dezelfde berigten, waar over Spanje gesproken wordt, verzekert men tevens, dat de koningin *Christina* steeds het plan met zich omdraagt, om zich door de vlugt te redden bij de eerste gelegenheid die zich mogt aanbieden.

— Uit Athene schrijft men van den 6den October, dat men krachtdadig arbeidt aan den opbouw van het koninklijk paleis, hetwelk geheel van marmer zal zijn, en reeds een el boven den grond is opgetrokken. Met het begin van het volgende jaar, zullen al de zich in Griekenland bevindende beijersche onder-officieren en soldaten, die hunnen tijd hebben uitgediend, naar hun vaderland terugkeeren. Men rekent, dat twee derde derzelve hun graf in Griekenland heeft gevonden.

Te Weenen heeft men met den gewonen post tijdingen uit Athene, tot den 10den. Dezelve hielden echter weinig nieuws; door het geheele land heerschte rust. Met de aangelegenheid der bank scheen het niet vooruit te gaan, daar het bestuur de voorwaarden van den heer *Wright* niet aangenomen had.

— Te Weenen waren den 5den November genoteerd: 5 pCt. Metall. 105; 4 pCt. 98⅝; 3 pCt. 73¼; Bankactien 1349.

Vervolg van de brieven eens Duitschen Reizigers uit Engeland geschreven.

STONEHENGE.

Deze wondervolle overblijfselen nit de grijze oudheid liggen op eene onafzienbare heide in Wiltshire. Hun aanwezen en het gezigt dat zij opleveren zijn zoo veel te meer verrassend, daar het onbegrijpelijk is hoe menschen, dien het ten eenenmale aan mechanische hulpmiddelen ontbrak, zulke massa's granietsteen hebben kunnen vervoeren en opeenstapelen. Als men weet aan welke zwarigheid het vervoer van zulke reusachtige gevaarten, en vooral hunne oprigting, onderhevig is: als men den arbeid en de inspanning kent die aan het ruiter-standbeeld van *Peter den Grooten*, hetwelk bij deze rotsklompen nog niet te vergelijken is, te koste zijn gelegd; en wanneer men de tot dusverre vergeefsche pogingen der bekwaamste Fransche ingenieurs tot de oprigting der Luxor-pyramide in aanmerking neemt, dan is het volstrekt onbevattelijk, hoe men het heeft aangelegd om deze merkwaardige steenen hier tot een reuzentempel zamen te voegen, die, op weinige omgevallen of verbrijzelde rotsen na, nog geheel zijne oorspronkelijke gedaante heeft, en wiens wederga ter naauwernood elders zal worden aangetroffen. — Waneeer men het bedrijvige Salisbury verlaat, begint er eene dorre, eentoonige heide, zoo als men die in Hongarije soms aantreft, en deze verschijning moet te meer in het oog vallen, daar de landstreek hier overal rijk en lagchend is. Hoe meer men zich in deze onbebouwde vlakte verliest, des te eindeloozer schijnt zij te worden, en niets geeft aan derzelver onvruchtbare, woeste eentoonigheid eenige afwisseling dan eene menigte grafplaatsen der *Hunnen*, die zich tot aan den versten gezigteinder dier grenzenlooze wildernis uitstrekken, en zich dan eens kleiner dan eens hooger vertoonen, even als *Oasen* in de zandwoestijnen van Arabie, deels met klein en schraal geboomte bedekt. Vele dier grafsteden heeft men opgegraven, en daarin wapenen, vazen en andere gereedschappen, maar alleen anomalien van bekende overleveringen der oudheid gevonden. Men moet verscheidene mijlen voortwandelen voor dat het oog eensklaps door een gezigt wordt verrast, dat zelfs op den oudheidkenner een diepen indruk maakt. Reusachtige granietblokken van 20 tot 30 voet hoogte, vormen een ruimen kring en zijn in hunnen ruwen natuurlijken staat, met eene kleine, symetrisch in acht genomen, tusschenruimte, twee aan twee op elkaar gestapeld. Wat de meeste bewondering verdient, is dat zij naauwlijks vijf of zes voet in den grond zijn gezakt, en desniettemin verscheidene duizend jaren staande zijn gebleven. Over deze rotsklompen heen zijn kruislings andere gelegd, die even zoo breed zijn, en als het ware een dak vormen. Aan den geheelen tempel is geen stuk ijzer te vinden, en de bovenste steenen zijn slechts door middel van holten, met de andere verbonden. 't Is buiten allen twijfel dat de specifieke zwaarte der rotssteenen, dit gevaarte heeft staande gehouden. In 't midden is eenen naauweren kring van granietblokken op dezelfde wijze gevormd, en het altaar schijnt in 't noorden te hebben gestaan. De hoofdingang is in het zuiden - eene zeer opmerkenswaardige afwijking van alle Oostersche tempels - en maakt door twee op verderen afstand liggende rotsstukken, de zuiverste middagslijn uit. Buiten den wijden kring vindt men sporen van eene gracht en van wallen; ook liggen hier nog steenen die vermoedelijk gediend zullen hebben om aan te wijzen hoe ver het volk mogt naderen, daar de tempel ongetwijfeld slechts voor de godsdienstoefening van priesters zal gestrekt hebben. Men kan het den nakomeling niet euvel duiden, dat hij zich wel eens de uitsporigste denkbeelden omtrent deze verbazende verschijning gemaakt heeft; zoo is de meening dat de toovenaar *Merlin* deze rotsen in de twaalfde eeuw naar deze plaats had overgebragt, lang door het volk gedeeld geworden, waardoor men deze geheimzinnige overblijfselen de *giants' dance* (reuzendans) noemt. Alras vermoeiden de geleerden zich echter met het maken van nuttelooze gissingen over dit onderwerp. *Camden* beweerde dat de rotsen op eene kunstige wijze van zand waren gevormd; nu eens geloofde men dat het een Romeinsche, dan weder een Phenicische tempel was; op een ander' tijd meende men dat hij door *Alfred den Groote* gebouwd was; eindelijk werd schier algemeen het gevoelen voorgestaan dat dit gevaarte aan de Druïden tot godsvereering en de waarneming der sterren verstrekte, die zoo als bekend is, de uitgestrekte priesters stam der Cimbren uitmaakten, wier nakomelingschap heden ten dage in Wales nog aan alle Engelschen zoo vreemd gebleven is. Het blijft met dat al te bejammeren dat in onze verlichte eeuw, waarin alle bronnen en gedenkstukken der geschiedenis worden opgespoord en voor ieders oog ten toon gespreid, - omtrent eene zoo buitengewone zeldzaamheid, als deze rotszuilen van *Stonehenge* zijn, niets zekers gezegd kan worden. Er is thans een geheel nieuw vlugschrift over dit onderwerp uitgekomen, die zonder eenige bedenking de ruïnen van *Stonehenge* vóór den zondvloed gebouwd verklaart. Het voorname bewijs voor dit gevoelen bestaat hierin, dat een volk dat zóó weinig bouwkennis bezat dat het slechts ruwe steenklompen zonder eenige verbinding door kalk of ijzer kon opeenstapelen, zeker over geene werktuigkundige middelen kan beschikt hebben om deze rotsen uit verre streken naar deze plaats over te brengen. De schrijver stelt vast dat de menschen vóór den zondvloed tienmaal zoo oud, en tienmaal zoo sterk geweest zijn als wij, en dat het een kleinigheid voor hen was om zulke gewrochten te scheppen. Hij verzekert ons verder met eene even naïve als geleerde onbeschaamdheid, dat het buiten kijf is dat *Adam* zelf de bouwmeester van de slang en van den tempel van Aburij en Sibburyhill, omstreeks 18 mijlen van Stonehenge verwijderd, geweest is, en den vorm der eerste als eene *allegorie* op den val gekozen zou hebben. Waar is het dat men te Aburij vele duizenden van zoodanige rotsklompen, als men te Stonehenge geordend bij elkaar vindt, hier en daar verspreid ziet liggen, waarvan eenige, over eenen heuvel heenliggende, van den eenen kant beschouwd, het beeld van een reusachtigen slang uitmaken, 't geen der levendige verbeeldingskracht van den schrijver aanleiding heeft gegeven om die plek voor eene landings- en steenhouwers werkplaats van vader *Adam* te houden. Het verdient opmerking dat deze ongerijmdheid predikende *brochure*, voor de tweede maal reeds opgelegd, nog overal met graagte gelezen wordt; en dit in het jaar 1836, in het verlichtste land op onzen aardbol!

Bij het beschouwen van deze, in allen gevalle tot de zeldzaamste overleveringen uit de verst verleden tijden behoorende puinhoopen, deed zich eene vraag bij mij op:

Waarom zijn de grootste, verhevenste, wondervolle overblijfselen van overoude bouwpracht en menschen vermogen door onherbergzame vlakten omgeven, en verre verwijderd van de woningen der menschen? Waarom staan Palmyra, Persepolis, Mavaliquram, Paestum, Thebe, Carthago, Heliopolis, Stonehenge, in eindelooze woestijnen, op dorre heiden, in ontoegankelijke moerassen, als of de natuur zich bij en om hen had uitgeput, en met ongeduld nieuwe omwentelingen verbeidde om hun hunnen voormaligen praal en heerlijkheid weêr te geven? Alle deze prachtige puinhoopen liggen in woeste plaatsen, even als of de vloek der goden op dien grond rustte, waarop hunne schoonste tempelen vernietigd werden, of de afgematte aarde hare scheppingskracht aan andere plekken had medegedeeld. — Maar het is eene grootsche en verhevene gedachte dat de oudste werken der vooreeuwen zich ter eere der godheid verhieven - een ondubbelzinnig bewijs voor de zegepraal der krachten van de ziel op die der zinnen, reeds in die duistere tijden. En toch zijn er nog menschen die van meening zijn dat de ziel zich zou laten onderdrukken, dat zijne kracht verlamd zou kunnen worden!

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te Amsterdam zan Zondag 13 November zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet:

Werkel. Schnld $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, 52, $51\frac{15}{16}$, 52, $51\frac{15}{16}$; dito 5 pCt. $99\frac{5}{16}$; Kansb. *f* $21\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$; Handelm. 174, $173\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $172\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$; Ardoin 85 £ $19\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$; Pass. $5\frac{3}{4}$; Fr. 3 pCt. 79.

*** De ondergeteekende verzoekt een ieder welke vermeent nog eenige PRETENTIE ten zijnen laste te hebben, hiervan vóór den 15den December aanstaande specifieke opgave *franko* aan hem te doen toekomen; zullende bij accoord bevinding de betaling direct volgen.

Breda 14 November 1836. H. DE BONT, Jz.

Confiturier en Banketbakker, Lett. D 62, Groote Markt.

*** Op den 18den November 1836 des middags ten twaalf ure zal binnen Zalt-Bommel, in *het Stads-Koffijhuis*, publiek worden geveild en Verkocht, in perceelen en in massa, het MOLENWERK van eenen *Olie-Molen*; zijnde alles breeder bij de billetten van aanplakking omschreven en gespecificeerd. Nader onderrigt te bekomen bij den Notaris HOFFMAN VAN HOVE te Zalt-Bommel. Brieven *franko*.

Scheele Hoofdpijn en Doofheid.

(*Getrokken uit het Dagblad* le Temps *van* 13 *October jl. en van het* Journal générale de France *van 17 Angustus jl.*)

De Heeren OLIVIER, Chef de Bureau aan de Prefecture van Parijs, sedert tien jaren aan voortdurende scheele hoofdpijn lijdende; *Thibaut*, Graanhandelaar, rue de Sèvres No. 72, idem gedurende 20 jaren; *Vivien*, Grondeigenaar, in de zelfde straat No. 161, insgelijks lijdende aan scheele hoofdpijn gepaard met doofheid; Mr. *Talempin*, Advocaat; rue du 29 Juillet, gedurende 18 jaren volslagen doof; *Bain*, Grondeigenaar te Vincennes, idem; *Masson*, voormaals Employé van het Huis der Prinsen, Faub. St. Honoré No. 42, 12jarige doofheid; zijn allen van beide de ongesteldheden radikaal genezen door de *Acoustieke-Olie* van den Geneesheer MÈNE MAURICE, te Parijs. -- Het Depôt dezer Olie is gevestigd te Amsterdam, bij den Heer MASSIGNAC, in de Kalverstraat, No. 165. Prijs per Flacon 6 Gulden, en die van de onmisbare Brochure 75 Cents.

*** Bij den Boekhandelaar J. J. TIJL te *Zwolle*, is van de pers gekomen en bij alle voorname Boekhandelaren in het Rijk, verkrijgbaar gesteld:

I. *J. T. BÜSER*, LIEDEREN van *ANAKREON* en *SAFFO*, uit het oorspronkelijk in Nederduitsche Verzen gevolgd, met aanteekeningen; benevens eenige losse DICHTSTUKJES *f* 1,20.

II. SPECIMEN NOVAE ALBII TIBULLI EDITIONES, primam exhibens hujus Poëtae libri primi elegiam, cum adnotatione. Accedunt observationes quaedam in Sexti Aurelii propertii Carmina, auctore *JACOBO THEODORO BÜSER* *f* 0,60.

III. *H. van BLANKEN*, *THEODOSIUS van TRIPOLIS* over DEN BOL, met eene Plaat, 1ste Stukje . . . . *f* 0,60.

IV. *L. N. SCHUURMAN*, de BELEGERING van STEENWIJK, door de SPANJAARDEN in 1580. Dichtstuk. . . . *f* 0,30.

V. MILITAIR ZAK-WOORDENBOEK, bevattende eene verklaring van Woorden, welke betrekking hebben op de onderscheidene WAPENEN, *door een Officier bij de Nederlandsche Armee* . . . . *f* 0,90.

VI. *H. KROEZE RAMAKER*, ZAKWOORDEN-BOEKJE, bevattende eene verzameling van *Mannelijke* en *Vrouwelijke Zelfstandige Naamwoorden*, en van woorden, die met EE, OO of EJ moeten geschreven worden; waarin de regel voor de spelling met G en CH en een lijst der woorden, welke met G moeten geschreven worden is opgenomen. Ten dienste van hen die gaarne goed Nederduitsch wenschen te schrijven . . . . *f* 0,30.

VII. BERIGT VAN INTEEKENING op eene nieuwe verbeterde UITGAVE van *ABRAHAM DEN AARTSVADER*, door ARNOLD HOOGVLIET.

*** Bij C. A. VIEWEG, te Nijmegen is uitgegeven:

DE HOOP, Dichtstuk von *Th. Campbell*, vrij gevolgd naar het Engelsch door *G. L. van Oosten van Staveren*, op klein schrijfmediaan-papier. Prijs *f* 1,20.

Dit laatste werk van den, dezer dagen, overleden *von Oosten van Staveren*, kan niet anders dan algemeen belangstelling wekken.

Gemelde Boekdrukker C. A. VIEWEG verlangt ten spoedigste een LETTERZETTER, zijn Vak kundig en vast Werk begeerende. Brieven *franko*.

BIJ *BROESE* & *COMP.*, TE BREDA,

IS VAN DE PERS GEKOMEN:

BREDASCHE
Arrondissements-Almanak

Voor het Jaar **1837**.

Voorzien van een Naamregister van Administrative Financiële- en Justitie - Ambtenaren, volledige opgave der Dijk- en Polder-Besturen, Maatschappijen en Leden der Kollegiën, alsmede Beoefenaren van de onderscheidene takken der Geneeskunst in de Stad en het Arrondissement *Breda*; benevens eene opgave der Kermissen, Jaar-, Paarden- en Beestenmarkten in de provincie Noord-Braband; de op- en ondergang van Zon en Maan, de Eclipsen, de Hooge- en Lage Watergetijden, het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het rijden der Diligences, de aankomst en het vertrek der Bodan, enz.

Op best papier **25** Ct.; op ordinair **20** Ct.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers,